

τῆς πολίτας μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῶν μηχανῶν καὶ ἐκ πλαγίων τῆ πτώματος. Οἱ δὲ πολιορκηταὶ ὄντες ἤδη ἔτοιμοι γὰ ὀρμήσωσιν ἐναντίον, ἤρχοντο εὐτάκτως ἔχοντες ἔμπροσθεν τῆς ἐλέφαντας· ὅτε δὲ ἔφθασαν αὐτὰ τὰ θηρία εἰς τὸ πτώμα, κεντώμενα τῆς πόδας, ἐθυμώθησαν κατὰ πολλά. Τότε ἔβλαπτον αὐτὰ καὶ τῆς ἐπιβάτας ἀκοντίζοντες καὶ λιθοβολῶντες, τὸ ὅποιον προξένησε μεγάλην ταραχὴν, διότι πολλὰ ἀπὸ τὰ κέντρα εἰσέβησαν τόσον βαθέως, ὥστε μερικοὶ ἐλέφαντες μὴ δυνάμενοι νὰ περιπατήσωσιν, ἔπιπτον κατὰ γῆς, ἄλλοι δὲ παροργιζόμενοι ὑπὸ τῶν πόνων, ἐπέσρεφον πρὸς τῆς ἰδίας φίλης καὶ πολλὰς αὐτῶν κατεπάτην. Οἱ Μακεδόνες βλέποντες τῆτο ἐφοβήθησαν, καὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ ὀρμήσωσιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὁ Πολυσπέρχων ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ· καὶ ἀκέσας περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἄλλην λυπηρὰν εἶδησιν, ἤγεν τὴν φθορὰν τῆ ναυάρχου Κλείτου, καὶ βλέπων ὅτι μετὰ τόσας ἀλλεπαλλήλους δυσυχίας δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς μὲν τὴν πολιορκίαν τῆς Μεγαλοπόλεως κατέλιπε πολυάριθμον τάγμα ἰππέων καὶ πεζῶν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ἐπανῆλθε σπευδαίως εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Οἱ. Οὐ Νικάνωρ νικήσας ἔτιως ἐνδόξως διὰ θαλάσσης, ἔλαβε πάλιν τὴν προτέραν ἀξίαν, καὶ ἐτιμᾶτο πολὺ ὑπὸ τῆ Κασσάνδρου διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν μεγάλην ἐκδέλευσιν. Ἀλλ' ἐν ᾧ συνέζων ἀμφοτέροι φιλικώτατα καὶ οἰκειότατα, ἠγγέλθη εἰς τὸν Κασσανδρὸν, ὅτι ὁ Νικάνωρ ἐμελέτα ν' ἀρπάσῃ τὴν ὑπέροχον δύναμιν τῆς Ἀττικῆς. Ἐνθυμήμενος ἔν ὁ Κασσανδρὸς καὶ τῆτο, καὶ ὅτι δυσκόλως πως ἀφέθησαν οἱ στρατιῶταί τε εἰς μερικά φρέγια, ὑπόπτειυσεν ἐπιβεβλήν τινα, καὶ

ἐμελέτα ἐκδίκησιν. Διὸ κατατάξας τινὰς τῶν στρατιω-
τῶν εἰς ἔρημον οἶκον, ἐκάλεσεν αὐτῷ τὸν Νικάνωρα
ἐπὶ προφάσει τῷ νὰ συμβουλευθῆ μετ' αὐτῷ περὶ πρα-
γμάτων τινῶν μουσικωτάτων. Ὁ Νικάνωρ ἔλθων καὶ
συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν φονέων ἐν τῷ ἐμβαίνειν ἐφονεύθη.
Οἱ φίλοι τῷ Νικάνωρ ἐθυμώθησαν μὲν καθ' ὑπερ-
βολὴν, ἀλλὰ βλέποντες ἤδη τὸν Κάσσανδρον κύριον τῆ
πλείου μέρους τῆς πόλεως, ἔτε ἐλπίζοντες νὰ εὕρωσι με-
γάλην βοήθειαν παρὰ τῷ Πολυσπέρχοντι, ἔκριναν τὴν
ἡσυχίαν αἰρετωτέραν. Ἐν ἀληθεία, τὸ ἱλαρὸν ἦθος τῷ
Κασσάνδρῳ ἐχρησίμευσεν ἕκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ κάμη τὴς
Ἀθηναίους ν' ἀγαπήσωσι τὴν διοίκησίν τε (1)· καὶ ἐνίστα
ἢ ἐπιείκεια αὐτῷ καὶ γενναϊότης τῆς ψυχῆς ἐσύσαινον αὐ-
τὸν ὡς ταπεινὸν διαπραγματέα (negotiator) μᾶλλον,
ἢ ὡς νικητὴν ἡγεμόνα.

Πρῶτον δὲ πάντων ἐπεχείρησεν ὁ Κάσσανδρος νὰ
διορίσῃ διοικητὴν τῆς πόλεως Δημήτριον τὸν Φαληρέ-
α, τὸν πολυθρύλητον μαθητὴν τῷ Θεοφράστῃ. Ὁ Δη-
μήτριος ὑπῆρχε καὶ φιλόσοφος καὶ ῥήτωρ καὶ ἀνὴρ ἐνάρε-
τὸς, καὶ τὴν μὲν φιλοσοφίαν ἐδιδάχθη ὑπὸ τῷ Θεο-
φράστῃ, τὴν δὲ ἀρετὴν καὶ ῥητορικὴν ὑπὸ τῷ Φωκίωνος καὶ
Δημοφένους· καὶ παρὰ μὲν τῷ ἑνὸς ἐπετηδεύθη νὰ κατα-

(1) Κατὰ Διόδ. (ΙΗ'. §. 74) ἐσυμφώνησαν οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἤδη πρότερον μετὰ τῷ Κασσάνδρῳ νὰ ἔχωσι τὰ εἰ-
σοδήματά των κτ., καὶ νὰ ἦναι φίλοι καὶ σύμμαχοι τῷ Κασ-
σάνδρῳ, αὐτὸς δὲ νὰ ἔχη τὴν Μενουχίαν, καὶ ὅσοι Ἀθη-
ναῖοι εἶχον 10 μναῖς νὰ μετέχωσι τῆς πολιτικῆς διοική-
σεως· διαρίσθη δὲ διοικητὴς τῆς πόλεως Δημήτριος ὁ Φα-
ληρεὺς, καὶ φρούραρχος τῆς Μενουχίας ὁ Νικάνωρ, ὅστις ἐ-
πειτα ἐφονεύθη. Ὁ Δημήτριος διώκησε δέκα χρόνους (Ὁρ-
εσσελιγγ. παρὰ Διόδ. ΙΑ'. σελ. 312).

νοῆ καὶ νὰ προσεπισηρίζη τὰς φιλεπισήμονας ἀγῶνας ἐπὶ τοὺς ἀγχινόε καὶ εὐφυῆς ἔθους, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων νὰ περιορίζη καὶ νὰ ταπεινώη τὴν ἀνετὸν αὐτῆ ἐλευθερίαν. Οἱ Κικέρων ἐπαινεῖ μὲν πολλὰ τῆτον τὸν ῥήτορα (1), λέγει δὲ, ὅτι πρῶτος αὐτὸς τῶν Ἑλλήνων μετέβαλε τὸ τολμηρὸν, ἀνδρικὸν καὶ ἀνυπόστατον τῆς ῥητορικῆς τῶν ἀρχαίων ῥητόρων εἰς τὸ μαλακὸν καὶ παθητικὸν, τὸ ὅποιον κατ' αὐτὸν διαφέρει ἐκείνῃ κατὰ τὴν ἀξίαν τὸσον, ὅσον ὁ ἠρέμα ῥέων ποταμὸς διαφέρει κατὰ τὴν δύναμιν ἀπὸ τὸ ὀρμητικὸν ῥεῦμα. Οἱ Δημήτριος διοικῶν εἰρηνικῶς καὶ φιλοφρόνως, ἀπήλαυσε τὴν τιμὴν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν εὐνοίαν τῶν ὑπηκόων, οἱ ὅποιοι ἔδειξαν μεγάλην πίσιν τῆς φρονήσεως αὐτῆ καὶ χρηστότητος, τὴν ὅποιαν αὐτὸς διεφύλαξεν ἀδιάσροφον. Αὐτὸς μετεχειρίζετο τὴν δύναμιν ἐχὶ πρὸς τυραννίαν, ἀλλὰ πρὸς αὐξήσιν τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς μεγέθους τῶν ὑπηκόων, ἀλλὰ μὲν δημήσια κτίρια ἀνακτίζων, ἀλλὰ δὲ οἰκοδομῶν ἐκ θεμελίων, καὶ προσέχων τόσον εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν δημοσίων χρημάτων, ὥσε πρὶν τῆς προφασμίας τῆς διοικήσεώς τε αὐτὰ ηὐξήθησαν κατ' ὑπερβολήν. Οἱ Ἀθηναῖοι θέλοντες ἢ ἀντενεργετήσωσι τὸν εὐεργέτην, ἔψησαν ὅχι ὀλιγωτέρας τῶν τριακοσίων ἀνδριάντων εἰς σημεῖον εὐγνωμοσύνης, ἐξ ὧν πολλοὶ παρέβαινον αὐτὸν ἐφιππον. Πάντες ἐτίμων καὶ ἐσέβοντο αὐτὸν, ἐχὶ δὲ καὶ ἠγάπων, διότι ἔταξεν αὐτὸν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ὁ Κάσσανδρος, ὁ τότε νομιζόμενος μισελεύθερος τῶν Ἑλλήνων.

(1) Cic. de Orat. 2, 23, 95, 27, 91. Brut. 9. 77. off. I, 1. Quintil. 10, 1, 80. Διογ. Λαέρτ. Ε', κεφ. Ε'. Διόδ. Κ'. §. 46.

Ο δὲ Πολυπέρχων ἀτυχήσας, ὡς ἴδομεν, ἀτίμως εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὴ ἔχων ἐλπίδα τῆς νᾶσερωθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐφυσύχαζεν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Μακεδονίας, μὴ δυνάμενος ἤδη νὰ βλάψῃ τὴν Ἀττικὴν, καὶ διὰ τὴν νίκην τῶν Μεγαλοπολιτῶν καταφρονέμενος ὑπὸ πάντων τῶν Πελοποννησίων. Ὁ δὲ ἐπὶ τῆ παρόντος ἢ φιλαρχία τε ἤθελεν εἶδαι ἀξιοχλεύαστος· ἀλλ' αὐτῷ ἦτον ἐπικεκλωσμένον ἄλλο τι δεινὸν ὠμότερον.

Ἡ Ὀλυμπιάς ἀνεκλήθη εἰς τὴν Μακεδονίαν διὰ ν' ἀναδεχθῆ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς νέου βασιλείως Ἀλεξάνδρου, καὶ νὰ προσεπικυρώσῃ διὰ τῆς παρουσίας τοῦ νέου πολιτικὸν σύστημα τῆς Μακεδονίας, καὶ ἠτοιμάζετο εἰς τὴν ἐπιστροφὴν· πρὶν ὅμως μισεύσῃ ἐκ τῆς Ἡπείρου, ἔγραψε πρὸς τὸν Εὐμένη δηλοποιῶσα τὴν μελετωμένην ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ὁ Εὐμένης, ὁ ὅποιος ἠγάπα πάντοτε τὸ συμφέρον τῆς ἐπαρχίας, ἀντέγραψε παραχρῆμα, συμβουλεύων αὐτῇ νὰ μένῃ κατὰ τὸ παρὸν ἐν Ἡπείρῳ· εἰ δὲ καὶ ἐπιστρέψοι, νὰ μὴ μνησικακῆ, ἀλλὰ νὰ φέρηται ὅσον οἶόν τε φιλοφρόνως καὶ πράως. Ἡ σειρά τῆς ἰσορίας θέλει ἀποδείξει τὸ πόσον ὀλίγον ἐτήρησε τὴν φιλικὴν παραίνεσιν τῆς Εὐμένης. Ὁ δὲ αὐτῆ ἔφθασε μετ' ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ διαβοηθέντος τῆς ἐρχομῆς, πάντες ἐταράχθησαν εἰς ἄκρον, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ φίλοι αὐτῆς ἔφριττον ἐνδυμήμενοι τὴν μνησικακίαν τῆς μάλιστ' αὐτῆς οἱ φίλοι τῆς Ἀντιπάτρου, καὶ ἰδιαιτέρως ὁ Φίλιππος Ἀρριδαῖος καὶ ἡ βασίλισσα οἰκαιοτάτα ἔτρεμον. Ὁ Ἀρριδαῖος, ὁ ἕως τῆς Φιλίππου ἐκ γυναικὸς παλλακίδος, ὑπέπεσε παιδιόθεν εἰς ἐκείνην τὴν ἀποστροφὴν καὶ τὸ μῖσος τῆς Ὀλυμπιάδος, τὸ ὅποιον

πολλάκις προκύπτει ἐκ τῆς συγγενείας, οἷα ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῆ καὶ τῆς Οὐλυμπιάδος. Λέγεται δὲ, ὅτι ἡ ἀρρώστια τῶν φρενῶν τῆ Αῤῥιδαίᾳ προῆλθεν ἀπὸ ποτὸν, τὸ ὅποιον ἔδωκεν αὐτῇ ἡ Οὐλυμπιάς. Ἡ Κυννάμη, ἡ μήτηρ τῆς βασίλισσας τῆ Φιλίππε Αῤῥιδαίᾳ, ἐφονεύθη ὑπὸ τῆ Περγίκου προτροπῇ τῆς Οὐλυμπιάδος. Αἰμύντας, ὁ πατὴρ αὐτῆς, ὁ υἱὸς τῆ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ Φιλίππε τῆ πρώτου, ἐφονεύθη ὁμοίως ἐξ αἰτίας αὐτῆς, ὥσε ἕτε ὁ Φίλιππος, ἕτε ἡ γυνὴ αὐτῆ Εὐρυδίκη ἔβλεπον αὐτὴν, ὡς εἰκὸς, ἀσμένως, καὶ ἐν ἀληθείᾳ δικαίως ἔπρεπον νὰ φοβῶνται κακὰ ἐπακολυθητά ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτῆς, καὶ νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ τὸ χεῖρισον. Ἡ Εὐρυδίκη ἔσα συννετώτερα καὶ ἐνεργωτέρα παρὰ τὸν σύζυγόν της, ἐσατολόγει κρᾶζουσα εἰς βοήθειαν τῶν δικαίων τῆς πατρίδος ἕλες, ὅσοι ἐσέβοντο τὸν ἀδελφὸν τῆ Αἰλεξάνδρου, τὸν νῦν αὐτῶν βασιλέα, ἢ τὴν βασίλισσαν, ἢ τὰς μεγάλας ἀρετὰς τῆ Ἀντιπάτρου· ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν Κάσσανδρον, ἀξιῶσα νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τὴν ταχίστην, καὶ παρήγγειλεν εἰς τὸν Πολυσπέρχοντα νὰ παραιτήσῃ τὴν διοίκησιν, καὶ νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τὸν Κάσσανδρον κατὰ τὴν προσαγὴν τῆ βασιλέως. Οἱ Μακεδόνες ἀκρόντες τὴν προσαγὴν τῆς Εὐρυδικῆς ἐκίνησαν προθύμως τὰ ὄπλα, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸ διάσημα αὐτὴ ἡτοιμάζετο νὰ κατορθώσῃ πλέον τῆς μελετωμένης ἀσφαλείας.

Τὰ ὀξεία ἐπιχειρήματα τῆς Εὐρυδικῆς ἔδοσαν εἰς τὲς ἐχθρὰς ἀποχρῶσαν ἀφορμὴν τῆ νὰ κινήσωσι τὰ ὄπλα. Ἡ Οὐλυμπιάς, γυνὴ ζηλότυπος καὶ ἀκοίμητον ἔχουσα τὸν ὀφθαλμὸν κατὰ πάντα, βλέπουσα τὴν κατεπεύγουσαν ἀνάγκην τῆς προφυλακῆς, ἔλαβε τὸ τάγ-

μα τῶν Ἡπειρωτῶν (Ἀλβανιτῶν), ὅπερ ἔσειλεν ὁ ἀδελφός (Αἰακίδης) διὰ τὰ τὴν συνοδείωσιν ἀσφαλῶς εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἄλλης τινὰς Μακεδόνας φίλους, καὶ ἤρχετο κατ' εὐθείαν διὰ τὰ ἐνωθῆναι μετὰ τὸ σράτευμα τῆ Πολυπέρχοντος. Τότε δὲ γενομένῳ, ὅλον τὸ σράτευμα ἤρχετο ἐναντίον τῆς Εὐρυδίκης, ἣ ὅποια ἐνδυμμένη τὴν βαρβαρικὴν πρὸς τὰς συγγενεῖς τῆς μεταχείρισιν, ἀντήρχετο καὶ αὐτὴ ἔχουσα τὰς δυνάμεις ἅλας.

Ἡ Εὐρυδίκη ἐπεθύμει μὲν τὰ μὴ πολεμήσῃ παρ' εὐθείας, ἀναμένουσα τὴν βοήθειαν τῆ Κασσάνδρου· ἀλλ' ἣ παράκαιρος αὐτῆς κίνησις τῶν ὀπλων παρεκίνησε τὰς ἐναντίους καὶ τὰ φοβηθῶσι καὶ τὰ ἐπιταχύνωσι τὴν πορείαν, καὶ ἔτιως ἔκαμε τὴν βοήθειαν τῆ Κασσάνδρου ἀπρακτον. Ὅτε δὲ τὰ σρατεύματα ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, καὶ ἐμελλον τὰ πολεμήσωσιν, ἣ παρουσία τῆς Ὀλυμπιάδος ἐν τῷ σρατοπέδῳ ἔπαυσε τὸν ἀγῶνα· διότι οἱ σρατιῶται τῆς Εὐρυδίκης ἐντραπέντες τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν σεβαστὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς χιρευσσῆς βασιλίσσης τῆ Φιλίππου καὶ μητρὸς Ἀλεξάνδρου τῆ μεγάλης, ἐλειποτάκτησαν καὶ παρεδόθησαν εἰς τὴν Ὀλυμπιάδα.

Τέτο προξένησε τὸν ὄλεθρον τῆς Εὐρυδίκης καὶ τῆ συζύγου αὐτῆς. Ἀμφότεροι ἔπεσον εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ὀλυμπιάδος (1), ἣ ὅποια ταλαιπωρῶσα αὐτὰς μετ' ἀσπονδὸν μίσος ἐμφυτον, ἔβαλεν εἰς φυλακὴν τόσον σενὴν, ὥστε μόλις τὰς ἐχώρει, καὶ ἔρριπτε τὴν ἀναγκαίαν τροφήν διά τινος σενῆς τρύπας, διὰ τῆς

(1) Ὁ μὲν Φίλιππος ἐπιάθη ἐν τῇ μάχῃ, ἣ δὲ Εὐρυδίκη ἀναχωρῶσα εἰς τὴν Ἀμφίπολιν (Διόδ. ΙΘ. β. 11).

ὁπόσας εἰσέβαλλον ὁ ἀήρ καὶ τὸ φῶς, καὶ ἄλλο παρὰ
 ρηγορικὸν ἐσυγχωρέθη εἰς αὐτὰς. Βλέπεσα ἡ Οὐλυμπιάς,
 ὅτι τέτοιο τὸ βαρβαρικὸν ἔργον παρέκλίνει τὰς
 Μακεδόνας εἰς ἔλεος, καὶ φοβημένη τὴν ὀργὴν αὐτῶν,
 ἀπεφάσισε νὰ παύσῃ τὴν ἀθλίαν ζωὴν τῶν αἰχμαλώ-
 των, καὶ πρῶτον μὲν ἔπρόσβαξεν εἰς μερικὰς Θράκας
 νὰ θανατώσασιν τὸν Ἀρρίδατον, καθὼς καὶ ἐγένετο ἀ-
 συνειδότης, ὅστις ἐβασίλευσεν ἕξ χρόνος καὶ μῆνας τέσσα-
 ραυτά, ἔπειτα δὲ ἐσείλεν εἰς τὴν Εὐρυδικὴν ξίφος καὶ
 βρόχον (χορινίον) καὶ κώθειον, προσάξουσα νὰ ἐκλέξῃ
 ὁποῖον ἐκ τούτων ἠθέληεν. Ἡ Εὐρυδικὴ, ἣ ὁποῖα εὐτύχε
 τότε ἐπιδένουσα τὰ τραύματα τῶν κατηματωμένων συ-
 ζύγῃ μὲ πανία ἐκ τῶν φορέματός της καὶ ἀποδίδουσα τὰ νο-
 μιζόμενα εἰς τὸ ἀψυχὸν σῶμα καθὼς ὁ καιρὸς ἐσυγχώ-
 ρει, ἐδέχθη τὰ σαλέντα ἀταράχως, καὶ ἠύξατο νὰ ἀπο-
 λαύσῃ καὶ ἡ Οὐλυμπιάς τὰ ὅμοια δῶρα καὶ λαμβάνουσα τὸ
 χορινίον ἐπνίγη (1). Τοιοτρόπως κατέσρεψε τὴν ζωὴν
 τούτου τοῦ δυστυχέος ζεύγους. Ἡ Οὐλυμπιάς ἤδη ἐθριάμβευσε
 καὶ κατὰ τῶν δύο θριάμβων ἐντέλέεσεν, καὶ ἔμνηστον
 ἰδε τὸν θάνατον τῆς Ἀρριδαίας, τὸν ὅποιον ὑπέρησε
 πρὸ πολλῆ ἀπὸ πάσης λογικῆς ἠδονῆς διαφθείρας
 αὐτὴ τὰς φρένας, ἀλλὰ καὶ κατηφάνισε τὴν Εὐρυδικὴν
 καὶ τὰς συγγενεῖς, ἐγχειρίζουσα αὐτὴν εἰς θάνατον ὅ-
 μοιον μὲ ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον προξένησε ποτὲ ἡ ἀχα-
 λίνωτος αὐτῆς καὶ φιλέκδικος φύσις εἰς τὰς δυστυχεῖς
 ἐκεῖνης γονεῖς. Ἀλλ' ἡ αἰμόδιφος Οὐλυμπιάς μὴ παύ-
 σασα τὴν δίψαν τῆς φόνου, ἐθανάτωσε καὶ τὸν Νικάνορα

(1) Μᾶλλον δὲ ἐκρεμάθη μὲ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ζωὴν
 (Διοδ. σελ. 326. Αἰλ. π. ποικ. ἰς. 13. 36. Ἀθην. ΙΓ',
 1. Ἀρρ. παρὰ Φωτ. Κώδ. 192. Γ'ες. ΙΓ'. 5.)

πὸν ἀδελφὸν τῷ Κασσάνδρῃ, καὶ κατέσρεψε τὸν τά-
φον τῷ Γόλῳ ἑτέρῃ ἀδελφῇ τῇ Κασσάνδρῃ, ὅσις ἀ-
πέθανεν ἐκ πολλῆ, καὶ πιάσασα ἑκατὸν Μακεδόνας
γομιζομένους φίλους τῷ Κασσάνδρῃ, τῆς ἐπιφανέστατης,
ἀπάφαξε.

Ὁ δὲ Κασσάνδρος δεξάμενος τὴν ἐπιστολὴν τῆς
Βόρυνθικῆς, καὶ μετ' ὀλίγον μαθὼν τὴν αἰχμαλωσίαν,
ἔσπευδεν ὅσον οἶόν τε εἰς βοήθειαν· ἀλλ' ἀπαντήσας
εἰς τὰς Θερμοκύλλας τὲς Αἰτωλῆς, οἱ ὅποιοι ἐφύλατ-
τον τὴν πάροδον, καὶ φοχαζόμενος γὰρ ταχύνη ὅσον οἶόν
τε τὴν ὁδοιπορείαν, ἐπρόσαξε τὸν δόλον γὰρ τὸν ἀκο-
λυθήσῃ, καὶ ἐμελέτα τίνι τρόπῳ ἢ ἀποφύγη τὴν πα-
ραμικρὰν χρονοτριβὴν· βλέπων δὲ ἀδύνατον τὸ γὰρ δια-
βῆ ἀμαχητὶ τὰς Θερμοκύλλας, ἔφερε τὲς στρατιώτας
πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβιβάσας εἰς τὸν δόλον,
ἔφθασεν εἰς τὴν Μακεδονίαν πρὶν μάθωσιν ὁ Πολυπέρ-
σπερχων καὶ ἡ Ὀλυμπιάς τὴν ἐπελευθύντην, καὶ ἐμέρι-
σε τὸ στρατεύμα εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ μὲν ἐν ἔδωκεν
εἰς τὸν Κάλλαν, αὐτὸς δὲ εἶχε τὸ ἄλλο. Ὁ Κάλλας
ἔστράτευσε κατὰ τὴν προσαγὴν ἐναντίον τῷ Πολυσπέρ-
χοντος, τῷ ὅποιον τὸ στρατεύμα ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸ τῆς
Ὀλυμπιάδος, καὶ τὸσον πολὺ ἐφόβει αὐτὸν, ὥστε ἡ
Ὀλυμπιάς ἠναγκάσθη γὰρ φροντίσῃ μόνῃ ὑπὲρ τῆς ἰ-
δίας σωτηρίας. Αὕτη ἡ ἄσπλαγχνος καὶ ἀφιλάνθρω-
πος γυνὴ ματαιοφρόνως ἐφαντάζετο, ὅτι θέλῃσι συμ-
βοηθήσει πάλιν οἱ Μακεδόνες τὰ ἐπιχειρήματά της,
καὶ ἐθάρρει γὰρ δυναθῆναι γὰρ θριαμβεύσῃ, ὡς καὶ τὸ πρῶ-
τον, διὰ τῆς ἀξιωματόσ της, διηγυμένη τῆς πολλῆς κιν-
δύνος, ὅσῃς ἐμελλεν ἀπαντήσῃ ὑπὲρ τῆς βεβαιώσεως καὶ
καταστάσεως τῆς διοικήσεως τῆς πατρίδος. Πολλοὶ μὲν
ἦσαν οἱ ἀκόλυθοι αὐτῆς, ἀλλ' αὐτοὶ ἐχημάτιζον πλη-

δος αἰλικῶν μᾶλλον ἢ στρατεύμα. Αὐτὴ μετ' ἐπιχειρήσασα πολλὰς τῆς ἐφευρετικῆς πνεύματός της τρόπῳ διὰ νὰ ἐλκύσῃ τὴν Μακεδόνα πρὸς τὸ μέρος της, ἐξῆρχετο διὰ τῶν περιβλέπτων πόλεων τῆς Μακεδονίας, ἔχουσα τὴν νύμφην Ρῶξάνην, τὸν ἐγγονοῦν Ἀλέξανδρον, τὴν ἀνεψιὰν Δηιδάμειαν (1), τὴν ἀδελφὴν τῆς Ἀλεξάνδρου Θεσσαλονίκην, καὶ πολλῶν ἄλλων ἀξιολογωτάτων φίλων τὰς συγγενεῖς· βλέπουσα δὲ τὰ πράγματα τῆς ὀλίγον σφαλῆσά, κατέφυγε μετ' αὐτῶν καὶ μετὰ τῆς στρατῆ εἰς τὴν Πύδναν, ἣ ὁποῖα ἔκειτο πρὸς τὸν αἰγιαλὸν καὶ ἦτον ἀσφαλῶς ὠχυρωμένη.

Ὁ Κάσσανδρος ἐφθασε καὶ αὐτὸς, καὶ ἐπολιορκεῖ τὴν πόλιν κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν, καὶ μετ' ὀλίγον οἱ πολιορκημένοι ἔπαχον μεγάλην ἔνδειαν τροφῶν. Οἱ στρατιῶται ἐφευγόν ἀπὸ τὸ φρέριον, εἰάν δὲν ἐπαρηγόρουντο ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶσων πολλῶν περιβλέπτων ἀνδρῶπων, καὶ δὲν ἔτρεφον χρεῖσας ἐλπίδας τῆς νὰ λάβωσι δυνατὴν βοήθειαν παρὰ τῆς Αἰακίδου βασιλείας τῆς Ἡπείρου. Οὗτος ὁ βασιλεὺς ἠθέλησε τρώεσθαι νὰ βοηθήσῃ τὰ δίκαια τῆς ἀδελφῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ ἤδη ἐκινήθη· ἀλλ' ὁ Κάσσανδρος θέλων νὰ ματαιώσῃ τὸν σοχασμὸν τε, προκατέλαβεν ὅλας τὰς ἐκ τῆς Ἡπείρου παροῦσας, καὶ εἰς τὴν ἀπορίαν ἐνέβαλε τὴν στρατιῶτα τῆς Αἰακίδου, ὥστε ἔτοι ἕδεμίαν ἐλπίζοντες εὐτυχίαν τῆς ἐκστρατείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἀμφισβόλλουτες καὶ περὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας, συνώμοσαν ἐναντίον τῆς βασιλείας, καὶ ἀρνήμενοι τὸ βασιλικὸν αὐτῆς ἀξίωμα, ὑπετάχθησαν εἰς τὸν Κάσσανδρον. Ἡ Ὀλυμ-

(1) θυγατέρα Αἰακίδου τῆς βασιλείας τῆς Ἡπείρου (Διόδ. ΙΘ'. §. 35. ἴ' 85. 14,6.).

πιάς δὲν εἶχεν ἤδη ἄλλον φίλον, παρ' ἧ ἐδύνατο νὰ ἐλπίζῃ βοήθειαν, εἰ μὴ τὸν Πολυσπέρχοντα· ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἐγίγνωσκεν, ὅτι ὁ Κάλλας ἔκαμε τὴν βοήθειαν ἐκείνη ἀπρακτον, ὁ ὅποιος δημοσιεύσας πολλὰ γράμματα δηλωτικὰ τῆς ἀδίκης καὶ σκληρᾶς διοικήσεως τῆς Οὐλυπιάδος καὶ τοῦ Πολυσπέρχοντος, κατέπεισεν τὴν στρατιώτην τὴν νὰ μισήσωσι τὴν διοίκησίν τε τὴν τὴν, ὥστε οἱ Πολυσπέρχων μόνις ἐδύνατο νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῆς ἑαυτῆ ἀσφαλείας. Ἡ Οὐλυπιάς καὶ οἱ μετ' αὐτῆς κατήντησαν ἤδη εἰς τοιαύτην ἀξιοδρήνητον κατάστασιν, ὥστε οἱ μὲν βασιλικοὶ συγγενεῖς καὶ οἱ λοιποὶ τῆς αὐλῆς ἠψίον κρέας ἵππειον, οἱ δὲ στρατιῶται ἐσάρκοφάγον τῆς ἀποσπνέσκοντες συστρατιώταις, καὶ οἱ ἐλέφαντες ἔζων ἀπὸ τὰ πριονίσματα τῶν ξύλων. Ἐν ταύτῃ τῇ ἀθλίᾳ καταστάσει πολλοὶ κατέφυγον πρὸς τὸν Κάσσανδρον, ὁ ὅποιος ἔδειξε πρὸς πάντας, πλὴν τῶν συναιτίων τῶν τελευταίων φόνων, μεγάλην φιλανθρωπίαν καὶ γενναϊότητα. Ἡ Οὐλυπιάς καταφεύγουσα πάλιν πρὸς τὸν Πολυσπέρχοντα, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν πέμπουσα νυκτὸς ταχυδρόμον· ἀλλ' ἔστος ἐπιάθη, καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἐξαποστολῆς ἐματαιώθη. Τότε βλέπουσα ἡ Οὐλυπιάς, ὅτι ἡ προσδοκωμένη βοήθεια δὲν ἤρχετο ἐν καιρῷ δέοντι, καὶ ἀπογνῶσα τὰ καθ' αὐτήν, παρέδωκεν ἑαυτήν καὶ τὸ στρατεύμα εἰς τὸν Κάσσανδρον. Τῆτο ἔκρινε τὴν τύχην ὅλης τῆς Μακεδονίας, καὶ ἡ Πέλλα, ἡ μητρόπολις, ὑπετάχθη παρυσυῖς εἰς τὸν νικητὴν, ὁ δὲ Ἀριστόνους, ὅστις διώκει τότε τάγμα στρατιωτῶν εἰς τὴν Ἀμφίπολιν, ἐνεχείρισε τὴν πόλιν διὰ προσαγωγῆς τῆς Οὐλυπιάδος.

Ἡ Οὐλυπιάς παρεδόθη εἰς τὸν Κάσσανδρον ἐπὶ

συμφωνία τῆ νὰ μὴ θανατωθῆ. Ἀλλ' οἱ συγγενεῖς τῶν φονευθέντων ὑπ' αὐτῆς ἔκραζον θάνατον, καὶ ὁ Κάσσανδρος προφασιζόμενος, ὅτι ἡ συμφωνία ἔγινε μόνον ἀναφορικῶς πρὸς τὴν κατὰ τὰς πολεμικὰς νόμους καταδίκην, ἐνεχείρισεν αὐτὴν εἰς τὰς πολιτικὰς νόμους τῆς πατρίδος. Οἱ φίλοι τῶν φονευθέντων ὑπ' αὐτῆς συναχθέντες, κατηγόρην αὐτὴν ἐν κοινῇ τῶν Μακεδόνων ἐκκλησίᾳ, παρ' ἧν ἔκριντο ἀκρίτως κατεδικάσθαι εἰς θάνατον. Τότε ὁ Κάσσανδρος ὑποχόμενος νὰ δώσῃ αὐτῇ πλοῖον, συνεβέβηκε νὰ φύγῃ εἰς τὰς Ἀθήνας.

316. αὕτη δὲ ἀπέρριψε τὴν ὑπόχρεσίν τε (1), ἔξήτει νὰ κριθῆ ἐνώπιον ὄλων τῶν Μακεδόνων λέγασα, ὅτι ἦτον ἐτοίμη ν' ἀπολογηθῆ περὶ πάντων, ἧν ἔπραξεν. Ὁ Κάσσανδρος θέλων νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ἐκ ταύτης τῆς κρίσεως ἐνδεχόμενα ἄτοπα, ἔσειλε διακοσίους στρατιώτας, προσάξας νὰ τὴν θανατώσωσιν. Οὗτοι μὲν ἔνδον ἐμβάντες εἰς τὴν φυλακὴν εὐλαβήθησαν, ἔκτιν ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι· οἱ δὲ συγγενεῖς τῶν φονευθέντων ὤρμησαν ἔκτιν κατέσφαξαν αὐτὴν, ἡ ὁποία ὁμῶς ἔδειξεν, ὡς λέγουσι, μεγάλην σαφερότητα ἔκτιν γενναϊότητα. Ὁ Κάσσανδρος ἀφήκεν αὐτῆς τὸ σῶμα ἡμέρας τινὰς ἄταφον, ἴσως θέλων ν' ἀνταποδώσῃ τὴν ἀτιμίαν, οἷαν ἐκείνη ἔδειξεν εἰς τὸν τάφον τῆ ἀδελφῆς τῆς Γόλλυς. Ἡ Ρῶξάνη ἔκτιν ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος ἐφυλακώθησαν εἰς τὴν Ἀμφίπολιν, ἔκτιν κατὰ τὴν γενομένην προσαγὴν ἐλάμβανον θεραπεσίαν τῆς ζωῆς ὄχι βασιλικὴν, ἀλλ' ἰδιωτικὴν (2). Ὁ Ἡρακλῆς, ὁ υἱὸς τῆ

(1) Καὶ πάνυ δικαίως· ἐπειδὴ ὁ Κάσσανδρος ἐμελίτα νὰ τὴν φονεύσῃ κατ' ὁδόν (Διόδ. Σικ. ΙΘ'. §. 51.).

(2) Ἡ Ρῶξάνη ἔκτιν ὁ υἱὸς ἐφονεύθησαν ἐν Ὀλ. ριζ', 1.

Ἀλεξάνδρου ἐκ Βαρσίνης, ὁ μόνος διάδοχος τῆς βασιλείας, σχεδὸν μετὰ δύο χρόνους ἐφονεύθη ὑπὸ τῷ Πολυσπέρχοντος προτροπῇ τῷ Κασσάνδρῳ.

Κατὰ τῆτον τὸν τρόπον εἰκοσιοκτῶ χρόνους μετὰ τὸν θάνατον τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἠδὲ εἰς ἐκ τῷ βασιλικῷ γένει ἀπέμεινε, διὰ τὰ ἐξουσίαση μέρος ἐκείνης τῆς βασιλείας, τὴν ὁποίαν ὁ Φίλιππος καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος ἀπέκτησαν μετὰ μεγάλην πολιτικὴν, κινδύνους καὶ αἱματοχυσίας. Τοιαῦτα ἀξιοθρήνητα ἐχρημάτισαν πρὸς τὴν βασιλικὴν γενεάν τῆς Μακεδονίας τὰ ἀποτελέσματα τῆς φιλαρχικῆς πλεονεξίας, ἡ ὁποία ἐξέκαυσε τὰς φλόγας τῷ πολέμῳ εἰς τὴν Εὐρώπην, Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Συμβάντα ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς οἰκίας τῷ Φιλίππῳ ἕως τῆς συμμαχίας τῶν Μακεδόνων καὶ Ἀχαιῶν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν.

Οἱ Κασσανδρος, ὅσις ἤδη ἐπεμελείτο τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης (1), μετ' ἐπὶ πολὺ ἠναγκάσθη νὰ σρέψῃ τὸν νῦν εἰς ἄλλα πράγματα ἀναγκαῖα. Ἐν τῇ Ἑλ-

Ὁ Ἡρακλῆς ἐθανατώθη (ἐξ χρόνους μετὰ τὸν θάνατον τῆς Οὐλυμπιάδος) ἐν Οὐλυμπ. ριζ', 4 (Διόδ. ΙΘ'. §. 35. 49. 105. Κ'. §. 28.).

(1) Αὐτὸς ἔλαβεν εἰς γυναῖκα τὴν Θεσσαλονικὴν θυγατέρα τῷ βασιλεῖ Φιλίππῳ, διανοόμενος νὰ σερεωθῇ, ἔκτισε δὲ καὶ νέας πόλεις (Διόδ. ΙΘ'. §. 52.).